แบบฝึกทักษะ

เรื่อง โวหารภาพพจน์ ในวรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

โวหารภาพพจน์ ในวรรณคดีและวรรณกรรม

ชุดที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางสาวอาจารี ชูสุวรรณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนกระทุ่มแบน "วิเศษสมุทคุณ"

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๐

แบบฝึกทักษะ

เรื่อง โวหารภาพพจน์ ในวรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

โวหารภาพพจน์ หมายถึงวรรณศิลป์

ชุดที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางสาวอาจารี ชูสุวรรณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนกระทุ่มแบน'วิเศษสมุทคุณ'

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๐

คำนำ

แบบฝึกทักษะ เรื่อง โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ความงามทางวรรณศิลป์ในวรรณคดีและวรรณกรรม ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุดฝึกทักษะชุดนี้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในการเรียนเรื่องโวหารภาพพจน์อย่างเป็นขั้นตอน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

แบบฝึกทักษะ เรื่อง โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรม นี้ มีจำนวน ๑๐ ชุด ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑ เรื่อง โวหารภาพพจน์ งามงดวรรณศิลป์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๒ เรื่อง อุปมา
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓ เรื่อง อุปลักษณ์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๔ เรื่อง สัญลักษณ์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๕ เรื่อง นามนัย
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๖ เรื่อง อติพจน์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๗ เรื่อง สทิพจน์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๘ เรื่อง บุคคลวัต
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๙ เรื่อง ปฏิพากย์
แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๑๐ เรื่อง เรียงร้อยถ้อยรสวรรณคดี

อาจารี ชูสุวรรณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะ	๑
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	๒
จุดประสงค์การเรียนรู้	๓
สาระสำคัญ	๔
แบบทดสอบก่อนเรียน	๕
ใบความรู้และแบบฝึกทักษะ	
ใบความรู้ที่ ๑	๘
แบบฝึกทักษะที่ ๑	๑๙
แบบฝึกทักษะที่ ๒	๒๐
แบบฝึกทักษะที่ ๓	๒๑
แบบฝึกทักษะที่ ๔	๒๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๓
บรรณานุกรม	๒๗
ภาคผนวก	
เฉลยแบบฝึกทักษะ	๒๙

คำแนะนำในการใช้แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเล่มนี้ ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย เพื่อฝึกทักษะการวิเคราะห์และพิจารณาความงามทางวรรณศิลป์ เรื่องการใช้โวหารภาพพจน์ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยการอ่านคำแนะนำและปฏิบัติกิจกรรมตามแต่ละขั้นตอน เพื่อผู้เรียนจะได้รับความรู้อย่างครบถ้วนและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งปฏิบัติได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละเรื่อง เพื่อให้ทราบว่าเมื่อจบบทเรียนแต่ละบทเรียนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้อะไรได้บ้าง

๒. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจคำตอบที่เฉลยไว้ท้ายแบบทดสอบ เพื่อเป็นการประเมินพื้นความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

๓. ศึกษาเอกสารจนจบเรื่อง จากนั้นทำแบบฝึกทักษะตามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งตรวจคำตอบเพื่อเป็นการประเมินตนเอง

๔. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจอีกครั้ง

๕. ผู้เรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง โดยไม่เปิดดูเฉลยก่อนเรียน หลังเรียน และเฉลยแบบฝึกทักษะทุกแบบฝึก

๖. หากผู้เรียนสนใจศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากแบบฝึก ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้จากบรรณานุกรม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม.๔-๖/๓ วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

๑. เข้าใจความหมายและลักษณะของภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีและวรรณกรรม

๒. รู้จักลักษณะและประเภทของโวหารภาพพจน์ชนิดต่าง ๆ

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

๑. อธิบายความหมายและลักษณะของภาษาวรรณศิลป์ได้

๒. จำแนกประเภทของโวหารภาพพจน์ และภาษาวรรณศิลป์อื่น ๆ ที่พบในวรรณคดีและวรรณกรรมได้

๓. เกิดทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลและหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอน จนนำไปสู่การเขียนสื่อความเพื่ออธิบายความรู้ที่ได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

๑. มีมารยาทในการอ่าน การเขียน

๒. มีวินัยและซื่อสัตย์ในการทำงาน

สาระสำคัญ

ภาษาวรรณศิลป์

ภาษาวรรณศิลป์ (The Art of Literature) หมายถึง ศิลปะการใช้ภาษาอันเกิดขึ้นจากการเรียบเรียงถ้อยคำ โดยการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน โวหาร ที่มีความไพเราะงดงาม สละสลวยตามแบบวิธีของภาษา เพื่อมุ่งการสื่อความหมายและอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดแก่ผู้อ่าน

โวหารภาพพจน์

โวหารภาพพจน์ (Figures of Speech) หมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำ สำนวน โวหารของผู้เขียน โดยใช้กลวิธีการนำเสนอสารให้แปลกออกไปจากภาษาตามตัวอักษร เพื่อทำให้ผู้อ่านเห็นภาพในใจ เกิดจินตนาการในการอ่าน และเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจ สะเทือนใจ หรือเกิดอารมณ์คล้อยตามไปตามความปรารถนาของผู้เขียนที่ต้องการจะส่งสารผ่านงานวรรณคดีหรือวรรณกรรม

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบฝึกทักษะเรื่อง โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรม

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ชุดที่ ๑ เรื่อง โวหารภาพพจน์ งามงดวรรณศิลป์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดมีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค

ก. ไส้ตันความป่วยเจ็บ ข. ผ่าแล้วเย็บพอเยียวยา

ค. เร็วเรียกปลาหมอมา ง. ให้ช่วยผ่าปลาไส้ตัน

๒. 'เขาขันคู่คู้ เคียงสอง' คำประพันธ์นี้มีลักษณะเด่นอย่างไร

ก. เล่นเสียงสัมผัส ข. เล่นคำไวพจน์

ค. เล่นคำพ้องเสียง ง. เล่นเสียงวรรณยุกต์

๓. คำประพันธ์ในข้อใดไม่มีการเล่นคำ

ก. เคาโมงคิดโมงนับ ลำดับได้ก็โมงยาม

ข. งามทรงวงดังวาด งามมารยาทนาดกรกราย

ค. นามแก้วดอกแก้วคือ แก้วเนตรพี่นี้ใช่ใคร

ง. เสียงสรวลสระรื่นนี้ เสียงแก้วพี่หรือเสียงใคร

๔. คำประพันธ์ต่อไปนี้มีการใช้ภาษาเด่นที่สุดด้านใด

'เมื่อมั่งมีมวลมิตรมากเมียงมอง เมื่อไม่มีมิตรมองเหมือนหมูหมา
เมื่อมั่งมีมวลมิตรมากมองมา เมื่อไม่มีหมูหมาไม่มามอง'

ก. เล่นคำ ข. เล่นสัมผัส

ค. ให้ข้อคิด ง. คำเปรียบเทียบ

๕. ข้อใดไม่มีคำอัพภาส

ก. กูหลาบงามหอมระรื่นชื่นนาสา ข. ลอยละลิ่วปลิวไปไพรระหง

ค. เจ้าละเลยเร่ร่อนไปหนไหน ง. แสงเรือเรืองแดงระยับสลับคราม

๖. ข้อใดเป็นการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์

ก. แม้นใครรักรักมั่งชังชังตอบ ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา

ข. ใครปองร้ายหมายมาดจงคลาดแคล้ว ให้ผ่องแผ้วภิญโญเดโชชัย

ค. สิ่งหล่อเลี้ยงหัวใจครูหนูรู้ไหม คือศิษย์ได้สิ่งงดงามตามใฝ่ฝัน

ง. อันว่าความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่

๗. จินตภาพในข้อใดต่างจากพวก

ก. พิศพรรณปลาว่ายเคล้า คลึงกัน ข. ครื้นครื้นไซ้ฟ้าร้อง เรียมครวญ

ค. นกเขาขันคู กรุ๊กกรู๊เช้าเย็น ง. เรือยเรือยหริ่งเรไร ร่ำร้อง

๘. คำประพันธ์ในข้อใดใช้อุปมาโวหาร

ก. นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย์

ข. ความรักเหมือนโรคา บันดาลตาให้มืดมน

ค. กาลวงว่าหงส์ให้ปลงใจ ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา

ง. เขียวขจีระริกใบไหวเอนอ่อน น้ำค้างซ้อนไว้จูบใบเขียว

๙. คำประพันธ์ในข้อใดมีคำเลียนเสียงธรรมชาติ

ก. ชาวบ้านนอนตกใจร้องไห้ดัง

ข. ตื่นสะดุ้งเขาประดังระฆังก้อง

ค. เสียงคร่ำครวญชวนใจให้หม่นหมอง

ง. บ้างกอบปรายเบี้ยไปรยอยู่ไกรยกราว

๑๐. 'เสียงซากอิฐปูนสะอื้น สะเทือนพื้นสุธาไหว'

ข้อความนี้ใช้โวหารภาพพจน์ชนิดใด

ก. บุคคลวัต ข. สัทพจน์

ค. สัญลักษณ์ ง. ปฏิพากย์

ใบความรู้ที่ ๑

โวหารภาพพจน์ งามงดวรรณศิลป์

วรรณศิลป์ แปลมาจากคำว่า The Art of Literature ในภาษาอังกฤษ วรรณศิลป์ เป็นคุณสมบัติสำคัญ ของการใช้ภาษาที่จะทำให้วรรณกรรมมีคุณค่าความงามถึงขั้นได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดี

ภาษาวรรณศิลป์ หมายถึง ศิลปะการใช้ภาษาอันเกิดขึ้นจากการเรียบเรียงถ้อยคำ โดยการเลือกใช้ ถ้อยคำ สำนวน โวหาร ที่มีความไพเราะงดงาม สละสลวยตามแบบวิธีของภาษา เพื่อมุ่งการสื่อความหมายและอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดแก่ผู้อ่าน

สุนทรียลักษณ์ทางภาษา เสียง จังหวะ ทำนอง คำ และความหมาย เป็นลักษณะทางวรรณศิลป์อย่างหนึ่งที่ประกอบขึ้นด้วยความสอดคล้องกลมกลืนกันอย่างลงตัว โดยสุนทรียลักษณ์หรือลักษณะกลวิธีการประพันธ์ที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญาทางภาษาและความงามในภาษา แบ่งออกเป็น

(๑) เสียง ได้แก่ การเล่นเสียงสัมผัส การเล่นจังหวะเสียง

(๒) คำ ได้แก่ การเล่นคำ การซ้ำคำ การหลากคำ

(๓) โวหาร ได้แก่ การใช้จินตภาพ การใช้ภาพพจน์

เสียง

๑. การเล่นเสียงสัมผัส

๑.๑ การเล่นเสียงสัมผัสสระ

การเล่นเสียงสัมผัสสระ เป็นการเล่นเสียงสระเสียงเดียวกัน หรือเสียงสระกับตัวสะกดในมาตราเดียวกัน เพื่อให้เกิดเสียงคล้องจองและความไพเราะของบทประพันธ์

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

(พระอภัยมณี : สุนทรภู่)

๑.๒ การเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ

การเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ เป็นการใช้พยัญชนะที่มีหน่วยเสียงเดียวกันในคำที่ต่างกัน ทำให้เกิดความไพเราะในการเปล่งเสียงของคำ เรียกว่า การสัมผัสอักษรหรือสัมผัสพยัญชนะ

แลลิงลิงลอดไม้ ลางลิง
แลลูกลิงลงชิง ลูกไม้
ลิงลมไล่ลมติง ลิงไลด หนีนา
แลลูกลิงลางไหล้ ลอดเลี้ยวลางลิง

(กาพย์เห่เรือ : เจ้าฟ้าธรรมธิเบศไชยเชษฐ์สุริยวงศ์)

๒. การเล่นเสียงวรรณยุกต์

การเล่นเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ การใช้คำที่เสียงวรรณยุกต์ตามลำดับกัน นำมาเรียบเรียงไว้ในตำแหน่งใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดความไพเราะอีกแบบหนึ่ง

เสียงซออ๋ออ่ออ้อ เอื้อยเพลง
จับปี่เตร๋งเตร้งเตร๋ง เต่งต้อง
ขลุ่ยตรุ๋ยตรุ่ยตรุ้ยเหนง เหน่งเน่ง รนาดเฮย
ฆ้องหน่องหนองน่องหน้อง ผรึ่งพรึ้งพึ่งตโกน

(นิราศสุพรรณ : สุนทรภู่)

๓. การเล่นเสียง หนัก-เบา (ครุ-ลหุ) พบในการแต่งฉันท์ชนิดต่าง ๆ เช่น

คณาเนื้อนวลก็ครวญคลอขับ ระริกแคนรับสลับเสียงใส
กระเดื่องตำข้าวก็กราวเสียงไกล สนุกน้ำใจสมัยสายัณห์

(ณ ยามสายัณห์ : สุภร ผลชีวิน)

๔. การเล่นจังหวะเสียง คือ ลีลากลอนที่มีเสียงและจังหวะเด่น โดยมีจังหวะที่จัดวางเป็นพิเศษ เช่น

ดวงเนตรดาวร้าวรานสะท้านเรื่อง ถนนเมืองมากมนุษย์ไร้จุดหมาย
ร้อนเรื่องใจไหวสะเทือนทุกเรื่องกาย ไหวดาวฉายแสงซ้ำอยู่ทั่วกาล

(ม้าก้านกล้วย : ไพวรินทร์ ขาวงาม)

๕. การดูลเสียงและดูลความหมาย คือ การเน้นเสียงพยัญชนะ สระ และความหมายของคำเท่า ๆ กัน เช่น รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี, สวรรค์โนอก นรกในใจ

คำ

การใช้กลวิธีการประพันธ์ด้วยการเล่นคำ การซ้ำคำ การหลากคำ หรือการกร่อนคำ ทำให้เกิดเสียงเสนาะ หรือให้มีความหมายซึ้งกินใจยิ่งขึ้น ได้แก่

๑. การเล่นคำ คือ การนำคำที่มีรูปหรือเสียงพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นเชิงเสียงและความหมาย ได้แก่

๑.๑ คำพ้องเสียง คือ การใช้คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่รูปคำและความหมายแตกต่างกัน เมื่อนำมาเรียงร้อยเข้าด้วยกันจะทำให้เกิดลักษณะพิเศษที่เรียกว่า 'การเล่นเสียง' ซึ่งก่อให้เกิดความไพเราะ สะดุดใจ สะดุดหูได้เป็นอย่างดี เช่น

ถึงบาง<u>พรมพรหม</u>มีอยู่สี่พักตร์ คนรู้จักแจ้งจิตทุกทิศา
ทุกวันนี้มีมนุษย์อยุธยา เป็นร้อยหน้าพันหน้ายิ่งกว่า<u>พรหม</u>

(นิราศวัดเจ้าฟ้า : สุนทรภู่)

๑.๒ คำพ้องรูปพ้องเสียง คือ การใช้คำที่มีทั้งเสียงคำและรูปคำเหมือนกัน แต่มีความหมายไม่เหมือนกัน วางไปทั่วคำประพันธ์หลายจุดอย่างไม่เป็นระเบียบ เช่น

เห็นเขา<u>ตก</u>เขาแตกมา<u>ตก</u>ลึก อนาถนักแล้วน่าน้ำตาไหล
ที่<u>ตก</u>ยากจากนางมากลางไพร วิ<u>ตก</u>ใจ<u>ตก</u>มาถึงคีรี

(นิราศพระบาท : สุนทรภู่)

๑.๓. การซ้ำคำ (คำซ้ำ) คือ การใช้คำ ๆ เดียว วางซ้ำไปทั่วคำประพันธ์ ซึ่งทำให้เกิดความหมายที่เด่นชัด มีน้ำหนักตอกย้ำความรู้สึก และสร้างจินตนาการได้เป็นอย่างดี เช่น

ที่นั่งช้างช้างล้อมอยู่พร้อมหมด ที่นั่งรถรถล้อมอยู่พร้อมสล้าง
พลกลาดกลาดกลบในนภางค์ ดูคว้างคว้างมืดกลุ้มในเมฆา

(ลักษณวงศ์ : สุนทรภู่)

๑.๔. การหลากคำ (คำไวพจน์) คือ การใช้คำต่างรูปที่มีความหมายเดียวกันในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันหรือในบริบทเดียวกัน ทำให้เกิดความไพเราะที่ไม่ต้องใช้ถ้อยคำซ้ำซากเมื่อกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน เช่น

เสียดายสายสวาทไอ้ อาวรณ์
รักพี่มีไทยกรณ์ กับน้อง
จำจากพรากพลัดสมร เสมอชีพ เรียมเอย
เสียนุชดุจทรวงต้อง แตกฟ้าผ่าสลาย

(นิราศสุพรรณ : สุนทรภู่)

๑.๕. การกร่อนคำ (คำอัพภาส) คือ คำซ้ำประเภทหนึ่งที่กร่อนเสียงพยางค์หน้าเป็น 'อะ' เช่น

สาดปืนไฟยะแย้ง แผลงเป็นพิษยะยุ่ง พุ่งหอกใหญ่คะคว้าง ขว้างหอกซัดคะไขว่

(ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

ประโยค

กลวิธีเรียบเรียงคำ ข้อความ หรือประโยค คือ การนำคำมาร้อยเรียงให้เกิดความไพเราะ เหมาะสม ทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระและความสัมพันธ์ของเนื้อความ

กลวิธีเรียบเรียงคำ มีหลายวิธี ดังนี้

๑ เรียงข้อความที่บรรจุสาระสำคัญไว้ข้างท้ายสุด

การเรียงถ้อยคำแบบนี้จะมุ่งเน้นเขียนใจความไว้ในประโยคสุดท้ายเสมอ มีข้อสังเกต คือ ประโยคต้นๆจะแสดงสาเหตุหรือเงื่อนไขส่วนประโยคหลังจะเป็นข้อความสรุป

ปลาร้าพันห่อด้วย ใบคา
ใบก็เหม็นคาวปลา คละคลุ้ง
คือคนหมู่ไปหา คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่รายร้ายทุ้ง เทื่องให้เสียพงศ์

(โคลงโลกนิติ : กรมพระยาเดชาดิศร)

๑.๒ เรียงคำ วลี หรือประโยคที่มีความสำคัญเท่า ๆ กันเคียงขนานกันไป

การเรียบเรียงคำแบบนี้ ทุกประโยคจะมีความสำคัญเท่ากัน การสรุปประเด็นต้องอาศัยการอ่านให้ครบทุกประโยคถึงจะเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อ เช่น

หมอแพทย์ทายว่าไข้ ลมคุม
ไหรว่าเคราะห์แรงรุม โทษให้
แม่มดว่าผีกุม ทำโทษ
ปราชญ์ว่ากรรมเองไซร้ ก่อสร้างมาเอง

(โคลงโลกนิติ : กรมพระยาเดชาดิศร)

๑.๓ เรียงประโยคให้เนื้อหาเข้มข้นขึ้นไปตามลำดับ ดูจขั้นบันไดจนถึงขั้นสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุด การเรียบเรียงคำแบบนี้ต้องพิจารณาจากลำดับความสำคัญของเนื้อหา เพราะจะคล้าย ๆ กับแบบที่ ๑ แต่สิ่งที่แตกต่างคือ จะมีลำดับความคิดที่ชัดเจนไปจนถึงแนวคิดที่สำคัญที่สุด เช่น

เสียสินสงวนศักดิ์ไว้ วงศ์หงส์
เสียศักดิ์สู้ประสงค์ สิ่งรู้
เสียรู้เร่งดำรง ความสัตย์ ไว้นา
เสียสัตย์อย่าเสียสู้ ชีพม้วยมรณา

(โคลงโลกนิติ : กรมพระยาเดชาดิศร)

๑.๔ การเรียงประโยคให้มีเนื้อหาเข้มข้นขึ้นไปตามลำดับ แต่คลายความเข้มข้นลงในบางช่วงหรือประโยคสุดท้ายอย่างฉับพลัน การเรียบเรียงถ้อยคำแบบนี้จะคล้าย ๆ กับการหักมุมในตอนจบซึ่งผู้อ่านจะรู้สึกตื่นเต้นกับเนื้อหาที่เข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ แต่ตอนจบกลับหักมุมไม่เป็นไปดังคาดการณ์ เช่น

เบิกทรัพย์วันละบาทซื้อ มังสา
นายหนึ่งเลี้ยงพยัคฆา ไปอ้วน
สองสามสี่นายมา กำกับ กันแฮ
บังทรัพย์สี่ส่วนถ้วน บาทสิ้นเสือตาย

(โคลงโลกนิติ : กรมพระยาเดชาดิศร)

๑.๕ การเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์ (ปฏิปุจฉา)

วิธีการนี้เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบแต่มุ่งให้คิดและยอมรับความจริง

ชาติใดไร้รักสมัครสมาน จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
แม้ชาติย่อยยับอับจน บุคคลจะสู่ขอยู่อย่างไร

(บทชวนรักชาติ : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

โวหาร

๑. **จินตภาพ** เป็นการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการ มี ๓ ลักษณะ คือ

๑.๑ จินตภาพด้านภาพ (แสง สี) เช่น

สามยอดตลอดระยะระยับ วะวะวับสลับพรรณ
ช่อฟ้าตระการกลจะหยัน จะเยาะยั่วทิฆัมพร

(สามัคคีเภทคำฉันท์ : ชิต บุรทัต)

๑.๒ จินตภาพด้านเสียง เช่น

เสนาะดังจังหรีดวะหวีดแว่ว เสียงแจ้วแจ้วจักจั่นสนั่นเสียง

(นิราศวัดเจ้าฟ้า : สุนทรภู่)

๑.๓ จินตภาพด้านการเคลื่อนไหว (นาฏการ) เช่น

บันไดนาคนาคในบันไดนั้น ดูผกผันเพียงจะเลื้อยออกโลดแล่น

(นิราศพระบาท : สุนทรภู่)

ในบางครั้งอาจจะปรากฏจินตภาพหลายลักษณะพร้อม ๆ กันก็ได้ เช่น

กระโดดเผาะเกาะผับกระหยับคืบ ถีบกระทืบมิใคร่หลุดสูดแสยง
ปลดทีตีนติดขาระอาแรง ทั้งขาแข้งเลือดโซมชะโลมไป

(นิราศเมืองแกลง : สุนทรภู่)

๒. ภาพพจน์ เป็นการเลือกสรรใช้ถ้อยคำ สำนวน โวหาร ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการหรือความคิด ได้แก่

๒.๑ อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนหรือคล้ายกับอีกสิ่งหนึ่ง มักใช้คู่กับ อุปไมย โดยมีคำสำคัญมาเชื่อมระหว่าอุปมากับอุปไมย เช่น

เหมือน คล้าย ดุจ ดั่ง ราวกับ เปรียบ ปาน ปูน พ่าง เพี้ยง ฯลฯ

เช่น * ผิวขาวราวกับหยวกกล้วย * ดำเหมือนอีกา

* หน้านวลดั่งดวงจันทร์ * ปัญญาประดุจดั่งอาวุธ

๒.๒ อุปลักษณ์ คือ การเปรียบสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำว่า 'เป็น เท่า คือ' มาเป็นคำเชื่อม ซึ่งอุปลักษณ์อาจเปรียบโดยไม่มีคำเชื่อมก็ได้ เช่น

* เธอคือดอกฟ้า แต่ฉันคือหมาวัด

* ชาวนาเป็นกระดูสันหลังของชาติ

* ป่าคอนกรีต * ไฟโทสะ * เพชรน้ำค้าง

๒.๓ สัญลักษณ์ คือ การใช้สิ่งที่มีจุดร่วมกันมากล่าวแทนถึงกัน โดยเกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เช่น

* อีกา แทน คนใจดำ, คนชั้นต่ำ
* หงส์ แทน คนชั้นสูง
* ดอกไม้ แทน ผู้หญิง
* แมลง แทน ผู้ชาย
* เมฆหมอก แทน อุปสรรค
* มด, ผึ้ง แทน ความขยัน

๒.๔ นามนัย คือ นามนัย หมายถึง การใช้ส่วนประกอบที่เด่น ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากล่าวแทนสิ่งนั้น เช่น

* ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราชเยียวาวาทชิงฉัตร (ฉัตร แทน ความเป็นกษัตริย์)
* เมืองไอ่ง (ไอ่ง แทน จังหวัดราชบุรี)
* รั้วจามจุรี (จามจุรี แทน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

๒.๕ อติพจน์ (อธิพจน์) คือ การกล่าวเกินความจริง (ในเชิงเพิ่มปริมาณ) เป็นการเน้นย้ำความหมายอย่างหนักแน่นจริงจังของผู้กล่าว เพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตามความรู้สึก เช่น

* ร้อนตับจะแตก
* เหนื่อยสายตัวแทบขาด
* ร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด
* การปันไทยรักคุณเท่าฟ้า

แต่ถ้าในกรณีที่กล่าวน้อยเกินกว่าความเป็นจริง ซึ่งน้อยเกินไปจนไม่น่าเป็นไปได้ จะเรียกว่า **'อวพจน์'** เช่น

* ชั่วลัดนิ้วมือเดียว
* คอยสักอึดใจเดียว
* เรื่องนี้เล็กเท่าขี้ผง

๒.๖ สัทพจน์ คือ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

* เสียงน้ำไหลดังจ๊อกจ๊อก * แอ้อื้ออยสร้อยฟ้าสุมาลัย

* ทั้งยุงชุมรุมกัดปัดเปรี๊ยะประ เสียงผัวะผะพึ่บพั่บปุบปับแปะ

* ตะแล้กแต้กแต้กจะแหลกแล้วจ้า กระด้งรีบมาเถอะรับข้าวไป

๒.๗ บุคคลวัต (บุคลาธิษฐาน, บุคคลสมมติ) คือ การสมมติให้สัตว์ พืช สิ่งไม่มีชีวิตต่าง ๆ กระทำหรือแสดงอาการ รวมถึงรู้สึกนึกคิดเหมือนอย่างมนุษย์ เช่น

* ลมหายใจแห่งขุนเขา * ดอกไม้ป่าปรุงกลิ่นประทิ่นป่า

* ไส้เดือนเที่ยวเกี้ยวสาว * ความตายย่างกรายเข้ามาทางประตู

๒.๘ ปฏิพากย์ (ปรพากย์, วิภาษ) หมายถึง การกล่าวในเชิงขัดแย้งกัน โดยการนำคำในลักษณะตรงกันข้าม มากล่าวร่วมกันได้อย่างกลมกลืนกัน เช่น

* สวรรค์บนดิน * ปิดกันให้แซ่ด

* รักยาวให้บั่น รักสั้นให้ต่อ * น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย

แบบฝึกทักษะที่ ๑ ภาษาวรรณศิลป์

คำชี้แจง จับคู่บทประพันธ์กับกลวิธีการประพันธ์ที่กำหนดให้

..... ๑.บ้งบัวตูมตู่มตู้ม กลางตม	ก. เล่นสัมผัสพยัญชนะ
..... ๒.เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง นกบินเฉียงไปทั้งหมู่	ข. การเล่นคำ
..... ๓.เออออเหม่นะมิงชิช่างกระไร ทุทาสสถุลฉะนี้ไฉน ก็มาเป็น	ค. เล่นเสียงวรรณยุกต์
..... ๔.ดูหนูสู่รู ขู่สูดสู้หนูสู้ขู่	ง. การดูลเสียงและดูลความหมาย
..... ๕.หว่านพืชเช่นไร ย่อมได้ผลเช่นนั้น	จ. ใช้คำถามเชิงวาทศิลป์
..... ๖.เกือบรู่งฝูงช้างแซ่ แปร๋นแปร๋น	ฉ. ใช้คำอุปมาภาส
..... ๗.นกน้อยนอนแนบน้ำ ในนา	ช. ใช้คำที่มีเสียงหนักเบา
..... ๘.ระลอกน้ำระรินรวย ระยับพริบระยิบพราว	ซ. ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ
..... ๙.ทั้งจากที่จากคลองเป็นสองข้อ ยังจากกอนั้นก็ขึ้นในคลองขวาง	ฌ. การซ้ำคำ
..... ๑๐.เมื่อไม่เอื้อมจะได้อย่างไรมี อันมณีหรือจะไลดไปถึงมือ	ญ. เล่นสัมผัสสระ

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

ก.ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ คะแนน ข.ตอบผิดไม่ตรงตามเฉลย ๐ คะแนน

แบบฝึกทักษะที่ ๒ เอิบอิ่มจินตนาการ

คำชี้แจง จงเลือกเติมจินตภาพที่ปรากฏในบทประพันธ์ให้ถูกต้อง (บางข้อตอบได้มากกว่า ๑ ด้าน)

๑. ด้านภาพ	๒. ด้านเสียง	๓. ด้านนาฏการ (การเคลื่อนไหว)

๑.เงื้อดาบฟันฉะฉาด ง่างง้าวฟาดฉะฉับ (จินตภาพด้าน.....)

๒.เรไรระรี่เรื่อยร้องอยู่หริ่ง ๆ (จินตภาพด้าน.....)

๓.ระฆังหงั่งหงั่งหง่างลงครางครึ่ม (จินตภาพด้าน.....)

๔.หยาดย้อยพลอยน้ำค้างแวววาว (จินตภาพด้าน.....)

๕.กระจงกระจิดเตี้ย วิ่งเรียเรี่ยน่าเอ็นดู (จินตภาพด้าน.....)

๖.แสงเรือเรืองแดงระยับสลับคราม (จินตภาพด้าน.....)

๗.ลิงค่างครางไครกครอก (จินตภาพด้าน.....)

๘.เมฆไหลลงห่มเขื่อมผาชะโงก (จินตภาพด้าน.....)

๙.เสียงซออ๋ออ่ออ้อ เอื่อยเพลง (จินตภาพด้าน.....)

๑๐.ดูทุ่งกว้างวางเวกหมอกเมฆมืด (จินตภาพด้าน.....)

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

ก.ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ คะแนน ข.ตอบผิดไม่ตรงตามเฉลย ๐ คะแนน

แบบฝึกทักษะที่ ๓ ไวหารงามงด

คำชี้แจง จับคู่ไวหารภาพพจน์กับบทประพันธ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง

..... ๑. เสียงกระซิบจากความเงียบ	ก. อุปมา
..... ๒. เสียงรถไฟหวีดร้องครวญครางมาแต่ไกล	ข. อุปลักษณ์
..... ๓. เรียมร่ำน้ำเนตรถ้วม ถังพรหม	ค. อุปมานิทัศน์
..... ๔. สองเต้าห้อยตุงดังถุงตะเคียว	ง. สัญลักษณ์
..... ๕. นี่จนใจไม่มีเท่าขี้เล็บ ขี้เกียจเก็บเลยทางมากลางหน	จ. ปฏิพากย์
..... ๖. เธอคือโคมทองของชีวิตพี่	ฉ. บุคคลวัต
..... ๗. คนไทยไม่ยอมให้ใครมาทำลายขวานทองได้	ช. อติพจน์
..... ๘. สะท้านสะทึกโครมฟาดฉาดฉาดฉาน	ซ. อวพจน์
..... ๙. กาลวงว่าหงส์ให้ปลงใจ ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา	ฌ. สัทพจน์
..... ๑๐. นิทานเรื่อง 'คนตาบอดคลำช้าง ชี้ให้เห็นว่าคนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ย่อมมีความสามารถในการรับรู้ความเชื่อและทัศนคติต่างกัน	ญ. นามนัย

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

ก.ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ คะแนน ข.ตอบผิดไม่ตรงตามเฉลย ๐ คะแนน

แบบฝึกทักษะที่ ๔ ภาพพจน์บทเพลง

คำชี้แจง จงเติมโวหารภาพพจน์ท้ายบทเพลงที่กำหนดให้

.....

๑. เขาบอกว่าฟ้าร้องไห้ออกมาเป็นสายฝน .....

๒. รักคือดวงจันทร์ รักคือตะวัน รักคือไฟอันร้อนแรงไร้จุดหมาย .....

๓. แม้จะเนิ่นนานยังรักเธอ ตราบนานอสงไขยเวลา .....

๔. เจ้าไม้ขีดไฟก้านน้อยเดียวดาย แอบรักดอกทานตะวัน .....

๕. เปรียบเธอเพชรงามน้ำหนึ่ง หวานปานน้ำผึ้งเดือนห้า .....

๖. ฮัดเช้ย ฮัดเช้ย ฮัดเช้ย อยากรู้จังเลยว่าใครเอ่ยถึงฉัน .....

๗. คิดจะไปเป็นมือที่สาม มันก็ควรจะโดนซักที .....

๘. โอ้น้ำ มาหลงคารมอะไรกับปลารูปหล่อ .....

๙. ร้องเหมียวเหมียวเดียวเดียวก็มา เข้ามาเคล้ามาคลอกับเธอ .....

๑๐. ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน .....

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

ก. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ คะแนน ข. ตอบผิดไม่ตรงตามเฉลย ๐ คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน

แบบฝึกทักษะเรื่อง โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรม

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ชุดที่ ๑ เรื่อง โวหารภาพพจน์ งามงดวรรณศิลป์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. 'กล้าแดดจ้ากล้าพายุกล้าต้น กล้าต้านทนร้อนลมระดมกล้า
ครั้นกล้าแข็งแปลงยดยิ่งอัตรา ชาวนามาถอนทำกล้ากำไป'
บทประพันธ์นี้โดดเด่นในด้านใด

ก. เล่นคำ ข. เล่นสัมผัส
ค. เล่นโวหาร ง. สร้างภาพละเอียด

๒. 'มืดสิ้นแสงเทียนประทีปส่อง ก็ผ่องแสงจันทร์กระจ่างสว่างส่ง
บุปผชาติสาดเกสรขจรลง บุหงาเบิกแบ่งระบัดบาน
เรณูนวลหวานหอมมาไรริน พระรายพัดประทิ่นกลิ่นหวาน
เฉื่อยฉิวปลิวรสสุมามาลย์ ประสานสอดกอดหลับระงับไป'
บทประพันธ์นี้ใช้กลวิธีการประพันธ์ด้านใด

ก. การซ้ำคำ ข. การเล่นคำ
ค. การหลากคำ ง. การกร่อนคำ

๓. ข้อใดใช้กลวิธีการประพันธ์ต่างจากข้ออื่น

ก. ลมระริ้วปลิวหญ้าคาระยาบ

ข. สนละเมียดเสียดยอดขึ้นกอดฟ้า

ค. ดอกหญ้ายิ้มหวานหวานกับลานหญ้า

ง. แก้วเอียงกลิ่นเคลียน้ำค้างอย่างหงิมหงิม

๔. คำประพันธ์ต่อไปนี้ ใช้การเรียบเรียงคำแบบใด

'คุณแม่หนาหนักเพียง พสุธา
คุณบิดรดุจอา- กาศกว้าง
คุณพี่พ่างศิขรา เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ้าง อาจสู้สาคร'

ก. เรียงข้อความที่บรรจุสาระสำคัญไว้ข้างท้ายสุด

ข. เรียงข้อความหรือประโยคที่มีความสำคัญเท่า ๆ กัน เคียงกันไป

ค. เรียงประโยคให้มีเนื้อหาเข้มข้นขึ้นไปตามลำดับจนขึ้นบันไดถึงขั้นสุดท้าย

ง. เรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์

๕. ข้อใดไม่เกิดนาฏการ

ก. กระหวัดหวิดหวิวผวาเสียงฮาฮือ คนดูอื้อออเอาสนั่นอึง

ข. บรรดาเพื่อนเตือนตื่นขึ้นเซ็งแซ่ บ้างจอแจจัดการประสานเสียง

ค. ย่ามกระสอบกรอบแกรบกระไกรกริก กลักพริกพลิกแพลงตะแคงหงาย

ง. เห็นโศกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง ทั้งรักแซงแซมสวาทประหลาดเหลือ

๖. บทประพันธ์ต่อไปนี้ ไม่ปรากฏลักษณะในข้อใด

'จะว่าโศกโศกอะไรที่ในโลก ยังไม่โศกใจหนักเหมือนรักสมร
จะว่าหนักหนักอะไรในดินดอน ถึงสิงขรก็ไม่หนักเหมือนรักกัน'

ก. การซ้ำคำ ข. การหลากคำ
ค. การเล่นสัมผัส ง. การเปรียบเทียบ

พิจารณาบทประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๗-๘

'แม้นโลกนี้พลันมืดดับลับไปสิ้น แต่หวัใจยังใบยบินถวิลหา
เสียงร่ำร้องตึกตักของนาฬิกา ปานเสียงใจร่ำหาเธอมิคลาย'

๗. บทประพันธ์ข้างต้น มีการใช้ภาพพจน์ไวหารทั้งหมดกี่ประเภท

ก. ๒ ประเภท ข. ๓ ประเภท
ค. ๔ ประเภท ง. ๕ ประเภท

๘. ไวหารภาพพจน์ชนิดใด ไม่ปรากฏในบทประพันธ์ข้างต้น

ก. อุปมา ข. บุคคลวัต
ค. สัทพจน์ ง. อุปลักษณ์

๙. 'เราต่างคงความกร่อนในความแกร่ง และคงความเข้มแข็งในความเปราะ
สะอื้นไห้อยู่ในเสียงหัวเราะ และเงียบนิ่งในเสนาะเสียงดนตรี'
คำประพันธ์นี้มีลักษณะ**ดีเด่น**อย่างไร

ก. การเล่นเสียงสัมผัส

ข. การซ้ำคำเพิ่มความหมาย

ค. การเล่นคำหลากความหมาย

ง. การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน

๑๐. คำประพันธ์ต่อไปนี้ใช้ภาพพจน์ตามข้อใด

'ฉันมองคลื่นรื่นเร่เข้าเห่ฝั่ง พร่ำฝากฝังภักดีไม่มีสอง
มองดาวเฟื้ยมเยี่ยมพักตร์ลักษณ์ลำยอง จากคันฉ่องชลาลัยใสสะอาง'

ก. บุคคลวัตและอุปลักษณ์ ข. อุปลักษณ์และอติพจน์

ค. บุคคลวัตและสัญลักษณ์ ง. สัญลักษณ์และอติพจน์

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (๒๕๕๐). **ชีวิตและงานของสุนทรภู่ (ฉบับกรมศิลปากรตรวจสอบชำระใหม่)**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของ สกสค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๕). **โคลงโลกนิติ พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. องค์การค้าของ สกสค.

ล้อม เพ็งแก้ว.(๒๕๔๐). **ว่ายเวิ้งวรรณคดี**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.

สมเกียรติ รักษ์มณี. (๒๕๕๑). **ภาษาวรรณศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๗). **วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของ สกสค.

สุจิตรา จงสถิตวัฒนา. (๒๕๔๘). **เจิมจันทร์กังสดาลภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หัชปธัญนนท์ อังกวราปิยทัช. **พิชิต O-Net ภาษาไทย ม.๖**.พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

ไพวรินทร์ ขาวงาม. (๒๕๕๒). **ม้าก้านกล้วย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๖. กรุงเทพมหานคร: แพรว สำนักพิมพ์.

ภาคผนวก

เฉลยแบบฝึกทักษะ

เรื่อง โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรม

ชุดที่ ๑ เรื่อง โวหารภาพพจน์ งามงดวรรณศิลป์

แบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ข	๒. ง	๓. ง	๔. ข	๕. ค	๖. ค	๗. ก	๘. ข	๙. ง	๑๐.ก

แบบฝึกทักษะที่ ๑ ภาษาวรรณศิลป์

๑. ค	๒. ฌ	๓. ช	๔. ญ	๕. ง	๖. ซ	๗. ก	๘. ฉ	๙. ข	๑๐.จ

แบบฝึกทักษะที่ ๒ เอิบอิ่มจินตนาการ

๑. ภาพ, เสียง, นาฏการ	๖. ภาพ
๒. เสียง	๗. เสียง
๓. เสียง	๘. ภาพ, นาฏการ
๔. ภาพ	๙. เสียง
๕. ภาพ	๑๐.ภาพ

แบบฝึกทักษะที่ ๓ ไวหารงามงด

๑. จ	๒. ฉ	๓. ช	๔. ก	๕. ซ	๖. ข	๗. ญ	๘. ฌ	๙. ง	๑๐.ค

แบบฝึกทักษะที่ ๔ ภาพพจน์บทเพลง

๑. บุคคลวัต	๖. สัทพจน์
๒. อุปลักษณ์	๗. นามนัย
๓. อติพจน์	๘. บุคคลวัต
๔. สัญลักษณ์	๙. สัทพจน์
๕. อุปมา	๑๐.อติพจน์

แบบทดสอบหลังเรียน

๑. ก	๒. ค	๓. ก	๔. ข	๕. ง	๖. ข	๗. ค	๘. ง	๙. ง	๑๐.ก